

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

KARREBÆK MØLLE

NÆSTVED KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	27.04.2011
Besigtiget af:	Nanna Secher Larsen
Journalnummer:	2011-7.82.07/370-0001
Kommune:	Næstved Kommune
Adresse:	Karrebækvej 852, 4736 Karrebæksminde
Betegnelse:	Karrebæk Mølle
Fredningsår:	1959
Omfang:	Vindmøllen (ca. 1860)

BYGNINGSBESKRIVELSE

Karrebæk Mølle ligger øverst på en bakke vest for landevejen ved indkørslen til Karrebæk. Ca. 80 meter syd for møllen ligger Karrebæk Kirke. Møllen er ikke funktionsdygtig og er ved lejlighed åben for offentligheden.

Karrebæk Mølle er en bakkehollænder, hvor gennemkørslen og møllens nederste etage er bygget ind i den bakke, som selve møllekroppen er bygget på. Møllekroppen står på et grundmuret fundament, der er hvidkalket, selve møllekroppen er ottekantet og opført i spåndækket træværk, vinduerne er hvidmalede, den spåndækkede møllehat er løgformet og vingerne er sejlførende. Møllen har jordomgang og krøjes med svans.

I det indre er de oprindelige lofter bevaret: kværnloft, stjernehjulsoft og hatloft, her findes delvist løst mølleinventar, så som sigte, stjernehjul, stokkedrev, hathjul, krondrev og løse møllesten.

BYGNINGSHISTORIE

Møllen er bygget som kornmølle ca. 1860. Udover at fungere som kornmølle, havde møllen også funktion som sømærke, idet den ved sin høje beliggenhed var fuldt synlig for de sejlene på Karrebæk Fjord. Møllen var i drift indtil 1945 og blev restaureret i 1980'erne.

KILDER

Møllebygninger i Danmark, Redegørelse og status 1993, Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, København 1993.
www.moellearkivet.dk
http://lodsens.dk/Karrebæk_moelle.html

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved Karrebæk Mølle knytter sig til dens beliggenhed på en bakke

ca. 15 m over havet. Med sin høje beliggenhed, ses møllen vidt omkring i det ret lave landskab omkring fjorden. Set fra landevejen mod Næstved danner møllen og kirketårnet en stærk og effektiv silhuet på bakketoppen. Fra møllen er der vid udsigt over Karrebæk Fjord. Møllens beliggenhed på en bakke i udkanten af landsbyen har givet optimale vindforhold, da den var i drift som kornmølle.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi ved Karrebæk Mølle knytter sig til dens nære beliggenhed i udkanten af landsbyen Karrebæk, hvor den udgør en vigtig del af et traditionelt landsbymiljø med kirke og præstegård. Byen havde før i tiden også gadekær, smedje og fattiggård. Møllens nære tilknytning til landsbyen på kanten af det åbne land, viser dens vigtige funktion i det førindustrielle landbrug, der var lokalt orienteret og stærkt afhængig af vejret.

Lokalt har Karrebæk Mølle før i tiden haft stor betydning, da den som funktionsdygtig kornemølle blev et uformelt samlingssted, når bønderne kørte til mølle. Idet den var et markant pejlemærke i landskabet har man også brugt vingerne til at signalere vigtige begivenheder såsom dødsfald/sorg, glæde og arbejds pause. Da Karrebæk Mølle yderligere tydeligt ses fra Karrebæk Fjord har den gennem tiden fungeret som sømærke og har siden 1999 haft en grøn lanterne placeret som sømærke i det nordøstlige vindue.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

De arkitektoniske værdier i Karrebæk Mølle knytter sig i det ydre til møllens anseelige størrelse samt til den måde møllen fysisk integreres i landskabet ved at gennemkørslen og møllens nederste loft er indbygget i Kirkebakken. Den gennemgående brug af tjærebehandlet træ i det ydre giver endvidere møllen en naturlig patina, der passer til dens alder og traditionelle udformning.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I det ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til møllekroppens og hattens spånbeklædning, jordomgangen, svansen og de sejlførende vinger.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig møllens inddeling i lofter, til møllens inventar til kornforarbejdning samt den traditionelle materialeholdning.

Hertil kommer møllens særlige miljømæssige og kulturhistoriske værdier, der gør den til et umisteligt element i Karrebæk by, det omgivende landskab og for de sejlende på Karrebæk Fjord

— ANBEFALINGER

Ingen angivet.

BYGNINGSFREDNING

KARREBÆK MØLLE

Fredet: 1959, Karrebækvej 852, Næstved Kommune.

FREDNINGEN OMFATTER

Vindmøllen (ca. 1860)

LOV OM BYGNINGSFREDNING OG BEVARING AF BYGNINGER

§ 1. Loven har til formål at værne landets ældre bygninger af arkitektonisk, kulturhistorisk eller miljømæssig værdi, herunder bygninger, der belyser bolig, arbejds- og produktionsvilkår og andre væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling.

§ 3. Kulturministeren kan frede bygninger af væsentlig arkitektonisk eller kulturhistorisk værdi, som er over 50 år gamle. Uanset deres alder kan bygninger dog fredes, når det er begrundet i deres fremragende værdi eller i andre særlige omstændigheder.

FREDNINGSVÆRDIER

På Kulturarvsstyrelsens hjemmeside www.kulturarv.dk/FBB findes information om bygnings 'bærende fredningsværdier'. Fredningsværdierne er udgangspunktet for det fremtidige samarbejde om bevaring og udvikling af den fredede bygning. Dette fredningsdokument følger den fredede bygning.

KULTURSTYRELSEN

København 10. september 2014

Anne Mette Rahbæk
Direktør

Mogens A. Morgen
Kontorchef, arkitekt MAA